

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09.04.2003, sp. zn. 5 Tdo 216/2003, ECLI:CZ:NS:2003:5.TDO.216.2003.1

Číslo: 23/2004

Právní věta: Převzal-li obviněný na podkladě kupní smlouvy peníze v podobě zálohy na kupní cenu za věc, kterou měl jako prodávající dodat kupujícímu, nemohl spáchat trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák., i když zálohu použil pro svou potřebu, věc kupujícímu neopatřil a ani mu zálohu nevrátil. O zpronevěru by mohlo jít v případě, že záloha nebyla poskytnuta na podkladě kupní smlouvy, ale smlouvy jiného typu (např. smlouvy zprostředkovatelské, o obstarání věci apod.), podle níž nepřešla do vlastnictví obviněného.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.04.2003

Spisová značka: 5 Tdo 216/2003

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zpronevěra

Předpisy: § 248 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného D. J. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. [4 To 263/2002](#) a rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 5 T 7/2001 a současně okresnímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 5 T 7/2001, byl obviněný D. J. uznán vinným mimo jiné trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., který spáchal tím, že:

v přesně nezjištěné době dne 12. 5. 2000 v P., okres N. J., v prodejně společnosti J. převzal od R. V. finanční částku 80 000 Kč jako zálohu za účelem dodání motocyklu do jednoho týdne, což neučinil, a peníze, přes urgence jmenovaného o jejich navrácení, použil pro svou potřebu, čímž mu způsobil škodu v uvedené výši.

Byl mu uložen podle § 248 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest odnětí

svobody v trvání 8 měsíců nepodmíněně, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 12 měsíců. Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 16. 2. 2001, sp. zn. 2 T 140/2000, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací rozhodl rozsudkem ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. [4 To 263/2002](#), tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil ve výroku o trestu a za splnění podmínek uvedených v § 259 odst. 3 tr. ř. uložil obviněnému podle § 248 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. trest odnětí svobody trvání 6 měsíců nepodmíněně, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařadil do věznice s dozorem.

Citovaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě napadl obviněný D. J. dovoláním, a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), k) tr. ř. Ve vztahu k výroku o vině trestným činem zpronevěry dovolatel namítá, že se soudy obou stupňů dopustily chybného hmotně právního posouzení skutku, pokud naplnění zákonných znaků trestného činu zpronevěry spatřují v tom, že přijaté peníze nevrátil ihned, jakmile o to byl požádán. Soudy obou stupňů měly podle něj řešit především otázku, jaké bylo znění smlouvy, kterou uzavřel s poškozeným R. V., tedy jak mohl podle této smlouvy naložit s přijatou zálohou a zda byl poškozený oprávněn od smlouvy odstoupit a požadovat zpět peníze složené na zálohu kupní ceny motocyklu. Dovolatel vytýká soudům obou stupňů, že se nezabývaly občanskoprávní podstatou věci, a kdyby tak učinily, musely by dojít k závěru, že samotné převzetí peněz jako zálohy za kupní cenu motocyklu ještě neznamená, že takto přijaté peníze nemohl přidat k ostatním příjmům, které mu plynou z podnikání. Podle dovolatele nebyla vyvrácena jeho obhajoba, že má pouze jednu pokladnu, ve které vede všechny své příjmy z podnikání a z níž hradí i veškeré podnikatelské závazky. Z těchto důvodů neevidoval samostatně ani zálohu, kterou obdržel od poškozeného R. V., což si poškozený ani nevymínil, a tudíž dovolatel dovozuje, že se svým jednáním nemohl dopustit trestného činu zpronevěry. Podle názoru dovolatele je sporné, zda a kdy byl povinen přijatou zálohu vrátit. Poukazuje na to, že poškozený požadoval vrácení peněz na základě dopisu označeného jako odstoupení od smlouvy. Podle občanského zákoníku je však možné odstoupit od smlouvy jen tehdy, stanoví-li tak zákon či smlouva. Podle dovolatele v zákoně pro daný případ není opora a smlouvou nic takového rovněž nebylo stanoveno. Neměl tedy povinnost přijaté peníze vrátit, ale pouze splnit sjednaný závazek, k čemuž byl stále ochoten. Nedodržení termínu plnění zboží proto podle něj nemůže mít trestněprávní důsledky.

Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. [4 To 263/2002](#), a vrátil věc tomuto soudu, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší státní zástupkyně v písemném vyjádření k dovolání obviněného uvádí, že námitky uplatněné dovolatelem odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a jsou z velké části důvodné. Ve vztahu k jednání, které bylo kvalifikováno jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. nejvyšší státní zástupkyně uvádí, že se soudy obou stupňů náležitě nezabývaly otázkou charakteru smlouvy uzavřené mezi obviněným a poškozeným z hlediska práva občanského. Formulace použitá ve skutkové větě nasvědčuje tomu, že šlo o smlouvu kupní, naproti tomu některé formulace v odůvodnění soudních rozhodnutí lze interpretovat tak, že šlo o smlouvu obstaravatelskou. Uvedená otázka má přitom zásadní význam pro hmotně právní posouzení, zda předmětné peníze byly ve vztahu k obviněnému D. J. cizí věcí, která mu byla svěřena. Pokud by se jednalo o smlouvu kupní, pak peníze přijaté obviněným jako záloha se staly jeho vlastnictvím a mohl je použít v rámci svého podnikání, proto by bylo vyloučeno, aby se takto dopustil trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Pokud by šlo o peníze svěřené obviněnému k bezprostřednímu nákupu individuálně určené nebo jinak konkretizované věci (tj. k nákupu konkrétně určeného

motocyklu v zahraničí), dopustil by se obviněný jejich použitím k úhradě svých jiných závazků trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. bez ohledu na to, zda mezi ním a poškozeným byla sjednána možnost odstoupení od smlouvy.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou a proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné, shledal dovolání obviněného důvodným v té části, kde namítal, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Naopak dovolací důvod uplatněný podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř., tj. že v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný, není dán a dovolatel v tomto směru ani neuvedl žádnou konkrétní argumentaci.

K podanému dovolání ve vztahu k výroku o vině trestným činem zpronevěry Nejvyšší soud uvedl:

Nutno přisvědčit argumentům, že soudy obou stupňů si ve vztahu k trestnému činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., kterým byl obviněný D. J. uznán vinným, náležitě neujasnily občanskoprávní podstatu věci. Nezabývaly se totiž charakterem smlouvy, kterou obviněný s poškozeným R. V. v souvislosti s dodáním motocyklu zn. Suzuki uzavřeli. Přesné zjištění typu uzavřené smlouvy je totiž rozhodující pro posouzení otázky, zda ze strany obviněného došlo k naplnění zákonných znaků trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., a to především ve vztahu k předmětu útoku uvedeného trestného činu. Tímto předmětem útoku je cizí věc, která byla pachateli svěřena. V projednávané věci soudy obou stupňů za tuto cizí věc považují finanční částku 80 000 Kč, kterou obviněný D. J. převzal dne 12. 5. 2000 v P. jako zálohu za účelem dodání motocyklu do jednoho týdne, což neučinil a peníze přes urgence poškozenému nevrátil, použil je pro svou potřebu a poškozenému tak měl způsobit škodu v uvedené výši. V případě, že peněžní záloha ve výši 80 000 Kč byla obviněným přijata v souvislosti s uzavřením kupní smlouvy, byl obviněný oprávněn zahrnout tuto peněžní částku do svých podnikatelských aktivit a použít ji k úhradě jiných plateb, a tudíž její použití k úhradě těchto jiných plateb nemůže být zpronevěrou, neboť přijatou zálohu nelze oddělovat od ostatních finančních prostředků podnikatele.

Bude však nezbytné pečlivě se zabývat i zákonnými podmínkami pro odstoupení od smlouvy a v návaznosti na to vyhodnotit, zda k naplnění zákonných znaků trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. nedošlo ze strany obviněného pro případ, že poškozený důvodně odstoupil od smlouvy a oprávněně se domáhal vrácení zálohy 80 000 Kč, kterou mu obviněný ve stanovených termínech nevrátil. O zpronevěru by v každém případě mohlo jít, kdyby finanční hotovost složená poškozeným sloužila k bezprostřednímu nákupu individuálně určeného motocyklu a nešlo by již o zálohu v souvislosti s uzavřením kupní smlouvy, ale o smlouvu o obstarání věci a peníze by byly použity jiným způsobem. V případě, že soud prvního stupně dovodí, že obviněný uzavřel s poškozeným kupní smlouvu, pak skutečnost, že motocykl, který byl předmětem této smlouvy, nebyl dodán, se jeví jako nesplnění závazku z této smlouvy, pokud by případně nešlo o podvodné vylákání zálohy pod předstíranou záminkou dodání motocyklu při současném úmyslu tento motocykl nedodat a obohatit se tak na úkor poškozeného.

Z toho, co bylo uvedeno, tedy vyplývá, že právní kvalifikace použitá soudem prvního stupně, s níž se ztotožnil i odvolací soud, nemůže obstát, a je tak dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., o který opřel obviněný D. J. své dovolání.

Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil z podnětu dovolání obviněného D. J. napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, jakož i rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 5 T 7/2001, který ve věci rozhodoval jako soud prvního stupně.